

Побережник Ольга
Уманський державний педагогічний університет
імені Павла Тичини
(Умань, Україна)

ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У СВІТЛІ СУЧАСНИХ ІДЕЙ КОСМОПОЛІТИЗМУ

Однією з основних ознак сучасного розвитку світового господарства є розгортання процесів глобалізації від англійського "globe" - земна куля, яка являє собою складний, багатогранний процес, який має безліч проявів та проблем, а також модернізації від французького "modern", що означає сучасний, найновіший і має досить неоднозначний характер, що дає змогу інтерпретувати це поняття як удосконалення чогось з метою приведення у відповідність із сучасними змінами. Обидва процеси суттєво впливають на систему міжнародних економічних відносин, визначають тенденції розвитку національних економік. Суспільно-політичний розвиток кінця ХХ століття засвідчує, що надзвичайно важливим є розуміння багатогранності проявів модернізаційних процесів не лише у всесвітньо-історичному масштабі, а й в історії кожної окремо взятої країни. Ми розуміємо глобалізацію як процес становлення єдиного взаємопов'язаного світу, в якому народи не відокремлені один від одного, а взаємопов'язані один з одним, з'єднуючись в один єдиний глобальний світ [2;10].

З іншого боку, процеси глобалізації та модернізації породжують у населення планети ідею вважати ареалом свого проживання не окремо взятую країну, а земну кулю загалом і, як результат цього розуміння, активізуються міграційні процеси. Вимушена міграція набула світового характеру, торкнувшись багатьох країн, а вже на початок ХХІ століття у світі налічується 36-42 млн. лише трудових мігрантів, а з членами їх сімей – 80-97 млн. осіб. За іншими джерелами 120 млн. осіб [9].

Подвійне громадянство, еміграція і професійна міграція, мобільність студентів, міжнаціональні шлюби, гібридизація культури, - це реальність наших днів, яка актуалізує проблематику формування космополітичного суспільства і культури. "Ідея глобалізації володіє великим позитивним потенціалом, що полягає у проголошенні єдності людства, визнання всієї планети як спільного дому землян" [4; 5]. Отже, існуючий з античних часів феномен космополітизму набуває особливої актуальності епоху глобалізації.

У різні часи поняття «космополітизм» мало різний зміст. Основну ідею космополітизму, вислів Арістофана «Ubibene, ibipatria» «Де добре, там і

вітчизна», розглядають як досить цинічне, щодозволяло характеризувати космополіта як людину, позбавлену почуття патріотизму, відірвану від інтересів своєї батьківщини, чужу своєму народові, а саме поняття космополітизм як реакційну буржуазну теорію, що проповідує байдуже ставлення до вітчизни і свого народу, заперечує патріотизм, обстоює ідею «світового громадянства»[3;9]. На думку директора Івано-Франківської спеціалізованої школи I-III ступенів із поглибленим вивченням німецької мови – нині одним із престижних освітніх закладів обласного центру Прикарпаття заслуженого працівника освіти України Ярослава Олексина «космополітами діти не виростають, це закладається не за рахунок зв'язків під час поїздок, а тільки тоді, коли держава не дбає про молодь» [7]. Частіше за все сучасний космополіт це космополіт не з власної волі. Космополітизм включає в себе як позитивні, так і негативні оцінки. Ми дотримуємось думки, що космополітизм це особливий тип світовідчуття, який найбільш суттєво проявляється у кризові чи перехідні періоди розвитку суспільства.

У свою чергу ідеї космополітизму, активізація міжнародних відносин у контексті інтеграційних, модернізаційних та глобалізаційних тенденцій розвитку світової спільноти сприяє підвищенню загального інтересу до вивчення іноземних мов, тому що основна проблема, з якою стикаються мігранти – це процес інтеграції у нове суспільство, нову культуру, релігію, мовні реалії, загалом інше повсякденне життя. Цей процес може бути успішним лише за умови наявності певних лінгвістичних та країнознавчих знань, коли у ході вивчення власної мови (її основного лексичного складу, фразеологізмів, орфографії, синтаксису і т. ін.), відбувається також глибоке проникнення у розуміння культурної своєрідності, традицій, звичаїв, творчої спадщини та ментальності її носіїв та формування комунікативної компетенції у тих хто вивчає мову. Той, хто не може розуміти адресовану йому інформацію, усно, або письмово, той, хто не вміє правильно та чітко висловлюватись, ризикує втратити можливість стати справжнім громадянином.[11, с.71].

Зміни, викликані процесами глобалізації, що відбуваються не десь у невизначеному просторово-часовому континуумі, а зачіпають конкретну людину та його особисте життя породжують необхідність розширення його світобачення і світосприйняття. Якщо спочатку "космополіту" закидали відсутність певних цінностей: відсутність ідеї патріотизму, національної приналежності, почуття батьківщини тощо – то тепер у нього констатуємо наявність: поєднання цінностей різних культур, національних традицій, регіональних просторів, відчуття себе громадянином світу[4; 5].

Як наслідок, у наш час з'являється все більше осіб, що розуміють актуальність та необхідність вивчення іноземних мов. Вони не вважають це

прагнення лише даниною моді, а розуміють переваги, які дає знання іноземних. Вивчення будь-якої іноземної мови розкриває перед особою нові можливості, робить багатшим її духовний світ. Володіючи іноземною мовою, людина автоматично переходить на вищий соціальний щабель. Але ще треба зазначити, що знання однієї, так званої міжнародної мови, англійської, є недостатнім у сучасному світі. Це викликано тим, що багато країн вимагають у емігрантів знання мови країни проживання. Знання однієї мови дозволяє увійти в коридор життя, знання двох мов – відкриває вам усі двері у цьому коридорі. (Франк Сміт).

Наприклад у Франції «будь-яке положення, застосоване до найманого працівника, є нечинним, якщо воно складене іноземною мовою. Кодекс про працю зобов'язує укладати трудовий договір у письмовій формі французькою мовою. Якщо посада, яка є об'єктом договору, може бути названа іноземним терміном, який не має відповідного аналога у французькій мові, то іноземний термін обов'язково пояснюється французькою. Внутрішній розпорядок будь-якого підприємства, незалежно від форми власності, виду діяльності, складається французькою мовою. Це стосується і будь-якої письмової, усної чи аудіовізуальної реклами». «Будь-який напис, оголошення, нанесені або зроблені в громадських, публічних місцях чи в громадському транспорті і призначені інформувати населення, повинні бути французькою мовою» Відповідно до закону про вживання французької мови 1994 року французька мова «є мовою освіти, праці, торгівлі та публічних послуг. Вона — привілейований засіб зв'язку між державами франкомовної спільноти». Використання французької мови обов'язкове в позначенні, пропозиції, представленні, способах уживання чи використання, описі поширення та умов гарантії майна, продукту або послуг, а також у рахунках і квитанціях [6]. Отже, для того щоб комфортно та впевнено почуватися у будь-якому куточку земної кулі, перше ніж обрати для вивчення будь-яку іноземну мову, необхідно свідомо обрати країну свого перебування і не важливо, постійного чи тимчасового.

ЛІТЕРАТУРА

1. Глобалізація та глобальні проблеми людства [Електронний ресурс] – Режим доступу: pidruchniki.com/1256060753395/.

2. Глобалізація як процес універсалізації стосунків між державою та ринком// Воронкова В. Г. [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.zgia.zp.ua/gazeta/VISNIK/
3. Короткий тлумачний словник української мови (Уклад.: Д.Г. Гринчишин, Л.Л. Гумецька, В.Л. Карпова та ін. Відповід. ред. Л.Л. Гумецька). – К.: Рад. школа, 1979. 296с.
4. Космополітизм. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/>
5. Космополітизм як можлива форма ідентичності. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://studme.com.ua/>
6. Мовне законодавство і мовні відносини у Франції. «Дзеркало тижня. Україна» №31, 02 Вересень 2011// Тарас Марусик. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://dt.ua/articles/87153>, <http://dt.ua/articles/87189>
7. Про освіту, мови, космополітизм і випускника майбутнього. [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.firtka.if.ua/action=show&id=43188
8. Проблема мігрантів у сучасному світі [Електронний ресурс] – Режим доступу: ua-referat.com.
9. Словник іншомовних слів. За ред. члена-кореспондента АН УРСР О.С. Мельничука. – К.: Головна редакція УРЕ, 1977, - 776с.
10. Українська еліта і проблеми модернізації суспільства. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.google.com.ua/>
11. Qu'apprend-on au collège? CNNDP/XO Editions 2002. 185 p.

19-20 травня 2016 Умань